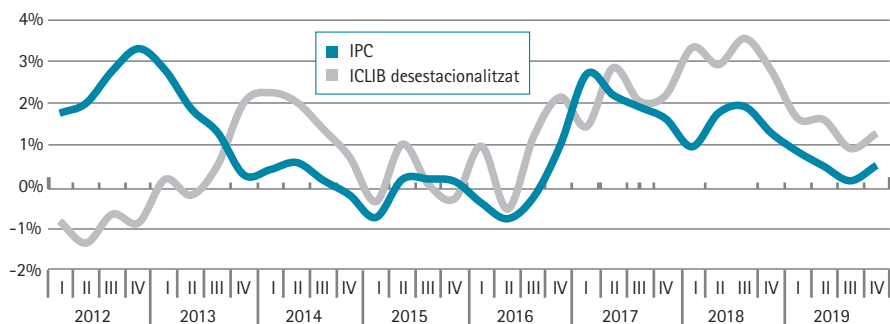

El gràfic mostra l'evolució dels costos laborals i l'índex de preus de consum al llarg del període 2012-2019. La pèrdua de poder adquisitiu per part dels treballadors és molt clara fins al 2013 (-5,9%), i en especial el 2012 (un -3,4% només en un any), quan es registren caigudes de l'ICLIB, mentre que l'IPC augmenta a un ritme superior al 2% interanual. Únicament el 2014, el 2016 i el

2018 les taxes de variació de l'ICLIB-D se situen per sobre de les de l'IPC a tots els trimestres de l'any, una circumstància que es torna a produir el 2019. Ara bé, els increments del 2019 no són tan intensos com els que es donaren el 2018, quan l'ICLIB —corregit d'efectes estacionals i de calendari— va experimentar els increments més alts de la sèrie històrica. (Vegeu el gràfic II-3.)

Gràfic II-3
Variació interanual de l'ICLIB desestacionalitzat i de l'IPC a les Illes Balears per trimestres (2012-2019)

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia a partir de les dades de l'Ibestat i de l'INE

3.

POLÍTiques ACTIVES D'OCUPACIÓ

Les polítiques actives d'ocupació (PAO) inclouen un conjunt de programes i actuacions adreçades a facilitar l'accés al mercat de treball de les persones en atur, mitjançant accions de millora de la seva ocupabilitat i d'intermediació entre oferta i demanda d'ocupació. A les Balears s'emmarquen en diferents plans autonòmics: Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears 2017-2020, Pla d'Autoocupació i

Foment de l'Emprenedoria de les Illes Balears 2017-2020 i Pla Integral de Formació Professional 2018-2021.

En aquest capítol s'utilitza com a principal font d'informació l'informe sobre polítiques actives d'ocupació de 2018¹² i a l'apartat de «Formació professional per a l'ocupació» s'empra, de manera complementària, l'informe sobre avaluació de

12. Pou, L. (dir.) (2019). *Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018*, SOIB, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. [<https://soib.es/avaluacions-i-resultats-clau/>]

la formació professional per a l'ocupació de 2018¹³. Aquests informes són els més actualitzats en el moment de redactar el capítol.

D'acord amb la classificació utilitzada pel SOIB, es diferencien cinc tipus de programes o actuacions: Intermediació laboral; Orientació laboral; Formació professional per a l'ocupació; Foment i creació d'ocupació, i Suport a l'emprenedoria i el teixit empresarial. Pel que fa a les persones beneficiàries¹⁴ de les PAO el 2018¹⁵, en primer lloc s'observa un increment de participants en relació amb els anys anteriors. (Vegeu el quadre II-38.)

13. Pou, L. (dir.) (2019). *Informe d'avaluació de la formació professional per a l'ocupació de les Illes Balears. Any 2018*, SOIB, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. [https://soib.es/avaluacions-i-resultats-clau/]

14. Hi ha persones que es beneficien de diverses actuacions, però les estadístiques actuals no permeten diferenciar-les de les beneficiàries d'una sola actuació.

15. Les dades de 2018 són avançades.

La distribució per tipus de programes mostra que un 48,1% del total (230.003), participaren en accions d'intermediació laboral. L'orientació laboral va beneficiar 227.464 subjectes (50,7% del total), mentre que la formació professional per a l'ocupació va afavorir 14.223 persones (3% del total). Van participar en suport a l'emprenedoria i el desenvolupament local 4.031 persones (0,8% del total), i 2.692 (0,6% del total) en accions de foment i creació de l'ocupació.

L'anàlisi evolutiva de la participació per programes o actuacions en el període 2017-2018 (vegeu el quadre 1) mostra una tendència a l'alça tant en xifres absolutes com percentuals de la participació en intermediació laboral, que augmenta un 0,4%; l'orientació laboral que s'apuja un 7,3%; la formació professional per a l'ocupació, un 13,8%, i el suport a l'emprenedoria, que augmenta un 1,7%. Al contrari, el foment i la creació d'ocupació presenta un descens del 3,5%.

QUADRE II-38. COMPARATIVA DE LES POLÍTIQUES ACTIVES D'OCUPACIÓ PER PROGRAMES A LES ILLES BALEARS (2016-2018)

	2016	%	2017	%	2018	%
Total	422.944	100	460.245	100	478.413	100
Intermediació laboral	210.934	49,9	228.984	49,8	230.003	48,1
Orientació laboral	193.307	45,7	212.002	46,1	227.464	47,5
Formació professional per a l'ocupació	12.535	3,0	12.503	2,7	14.223	3,0
Foment i creació d'ocupació	2.286	0,5	2.791	0,6	2.692	0,6
Suport a l'emprenedoria i el teixit empresarial (2010)	3.882	0,9	3.965	0,9	4.031	0,8

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

QUADRE II-39. EVOLUCIÓ PRESSUPOSTOS PAO I DESPESA PER PERSONA ATURADA REGISTRADA (2016-2019)

	2016	2017	2018	2019
Pressupost PAO	58.099.588	83.901.869	96.022.342	108.246.946
Despesa en PAO per aturat registrat en el SOIB	996,29	1.629,45	1.974,10	2.528,89

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

El pressupost per a polítiques actives d'ocupació s'ha incrementat any rere any. Aquest fet, juntament amb la disminució del nombre de persones aturades registrades, ha comportat un increment important de la despesa de PAO per persona en aquesta situació. (Vegeu el quadre II-39.)

d'assessorament per a la creació de noves empreses, i l'Oficina Sectorial d'Hoteleria i Turisme SOIB-EHIB, situada a l'Escola d'Hoteleria i Turisme de la Universitat de les Illes Balears, especialitzada, concretament, en aquest sector econòmic.

3.1.

INTERMEDIACIÓ LABORAL

La intermediació laboral és el procés pel qual es dona suport a les persones demandants d'ocupació en la recerca de feina, alhora que facilita a les empreses les candidatures més idònies per a les seves ofertes de feina. El 2018, d'acord amb el que estableix el Pla d'Ocupació de Qualitat —i tal com s'indica a la memòria de polítiques actives del 2018—, el SOIB ha consolidat la reestructuració del Servei d'Intermediació amb l'objectiu principal d'oferir una atenció especialitzada i una resposta adaptada a les necessitats concretes de les empreses.

Així, s'han creat dos nous serveis: SOIB Empresa, que ofereix informació i assessorament a les empreses sobre els processos de selecció, contractació i formació de les persones treballadores, així com un servei

3.1.1. LA GESTIÓ DE LES OFERTES

El 2018, 2.953 empreses han presentat ofertes d'ocupació en el SOIB, fet que suposa un augment del 0,8% en el període 2017-18 i un creixement acumulat des del 2016 del 31%. Així mateix, s'han gestionat 11.981 llocs de feina, la qual cosa representa un augment del 35% respecte a l'any anterior (8.861).

L'any 2018 s'ha atès i valorat la idoneïtat en relació amb alguna oferta de treball enregistrada en el SOIB de 29.272 persones demandants d'ocupació, de les quals 13.388 (45,7%) han estat preseleccionades i derivades a les empreses per completar el procés de selecció. Finalment, un 53% (15.463) de les persones demandants d'ocupació ateses pel Servei d'Intermediació Laboral han estat contractades en empreses privades, i un 3% (760), en programes d'ocupació de les administracions públiques o en llocs de feina subvencionats. (Vegeu el quadre II-40.)

L'evolució d'aquestes dades en el període 2017-2018 denota un augment del 3,4 % en el nombre de persones demandants d'ocupació ateses pel servei; del 4,8 % en l'atenció i valoració de la idoneïtat de les persones candidates, i d'un 8 % en les contractacions de les persones demandants d'ocupació per empreses privades. Contràriament, s'observa un descens de l'1 % en la preselecció d'ofertes i de gairebé un 38 % en contractacions en ofertes de feina subvencionades o mitjançant programes específics per al foment de l'ocupació. Fent la comparativa en el període 2016-2018, s'observen augments significatius en totes les accions dutes a terme en el servei d'intermediació, un 13,3 % en valoracions de la idoneïtat, un 6 % en la preselecció i un 26,3 % en les contractacions de persones per part d'empreses

privades. No obstant això, les contractacions en programes d'ocupació i ofertes de feina subvencionades s'han reduït en un 18,5 %.

3.1.2. LES COL·LOCACIONS

Les col·locacions gestionades pel SOIB inclouen totes les persones demandants d'ocupació que han estat ateses pel servei d'intermediació i han trobat una ocupació, independentment de la procedència de l'oferta. Així, el 2018 s'han dut a terme un total de 170.960 col·locacions. Tot i que l'evolució des del 2016 fins al 2018 és positiva —es registra un augment del 10,2 %—, en el període 2017-18 s'ha produït una disminució del 0,4 % en el nombre de col·locacions.

QUADRE II-40. EVOLUCIÓ DE LA PARTICIPACIÓ EN LES PRINCIPALS ACCIONS D'INTERMEDIACIÓ LABORAL A LES ILLES BALEARS (2016-2018)

	2016	2017	2018
Total	210.934	228.984	230.003
Atenció i valoració de la idoneïtat en relació amb alguna oferta registrada en el SOIB	25.836	27.940	29.272
Ofertes preseleccionades derivades a empreses per completar la selecció	12.615	13.526	13.388
Persones demandants d'ocupació ateses pel servei d'intermediació que han estat contractades en empreses privades	12.246	14.287	15.463
Persones demandants d'ocupació ateses pel servei d'intermediació que han estat contractades en programes d'ocupació de les administracions públiques o en llocs de feina subvencionats	933	1.220	760
Col·locacions	159.045	171.715	170.960
Xarxa Eures	259	296	160

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

3.1.3. ELS CERTIFICATS D'INSUFICIÈNCIA

Els casos en què el SOIB no pot identificar persones demandants amb un perfil idoni a les ofertes de feina gestionades, emet un certificat d'insuficiència que permet a les empreses la contractació de persones extracomunitàries per cobrir els llocs de feina. El 2018 s'han emès 98 certificats d'insuficiència, la qual cosa representa menys de l'1 % del total de les ofertes de feina gestionades i un nombre lleugerament menor al registrat el 2017, que va ser de 110.

Les ocupacions que reben un certificat d'insuficiència són les mateixes que en anys anteriors: dels àmbits de la cultura (cantants, músics, acrobates), l'ensenyament (professorat d'idiomes), la sanitat (metges), la informàtica (analistes, enginyeria informàtica) i la nàutica (personal tècnic de manteniment naval i patronatge de vaixell).

3.1.4. XARXA EURES: PROGRAMES D'ADQUISICIÓ D'EXPERIÈNCIA LABORAL

La Xarxa Eures és un servei de la Unió Europea que facilita la lliure circulació de treballadors entre els països membres, Suïssa, Islàndia, Liechtenstein i Noruega. Ofereix un ampli ventall d'accions entre les quals hi ha la intermediació laboral. Aquestes accions inclouen, entre d'altres, l'atenció individualitzada a treballadors i empreses; la informació a través de portals específics i xarxes socials; les jornades tècniques, i les beques de mobilitat.

Durant el 2018 s'han dut a terme 1.212 actuacions, fet que suposa un descens del

16% en relació amb l'any anterior i del 29,4% en relació amb l'any 2016. Aquesta disminució principalment és deguda a la minva en el nombre d'atencions individuals a treballadors d'altres països de la Xarxa Eures, que ha passat de 300 a 200 i que ha registrat un descens del 33%, i de l'atenció a persones inscrites al SOIB que cerquen feina a un país europeu, que ha disminuït un 46% i que ha passat de 296 persones ateses a 160. A més, d'aquestes només una persona finalment ha aconseguit un contracte de feina.

3.2.

ORIENTACIÓ LABORAL

Les principals actuacions d'orientació laboral es duen a terme a les diferents oficines del SOIB; en entitats socials i del tercer sector especialitzades, en el marc del Programa de Garantia Juvenil, i en els punts d'orientació acadèmica i professional (POAP).

3.2.1. L'ATENCIÓ A LES OFICINES DEL SOIB I EN ENTITATS ESPECIALITZADES

El Servei d'Orientació Laboral ofereix un servei integral i especialitzat a les persones demandants d'ocupació i proporciona un diagnòstic d'ocupabilitat, un itinerari individualitzat d'ocupació i un acompanyament continuat a l'usuari al llarg del procés de formació i recerca d'ocupació.

Així, el servei d'orientació laboral es configura com la via principal d'accés a les

polítiques actives d'ocupació. L'actuació del servei es desenvolupa principalment a les mateixes oficines d'ocupació del SOIB, encara que de manera complementària el SOIB finança entitats de caràcter social, el desenvolupament d'itineraris integrals d'inserció per a les persones demandants d'ocupació amb especials dificultats d'inserció laboral i situacions de vulnerabilitat.

El 2018 s'han engegat dos nous serveis específics d'orientació laboral: el servei d'orientació integral per a persones aturades de llarga durada i un servei dedicat exclusivament al sector de l'hoteleria i el turisme.

Pel que fa als itineraris integrals d'inserció gestionats per altres entitats, s'ha creat un nou itinerari adreçat a joves en situació de vulnerabilitat.

El 2018 s'observa un increment de les actuacions d'orientació laboral del 7,3% respecte a l'any 2017, amb un total de 227.464 intervencions, tant per part de les oficines del SOIB com per part de les entitats especialitzades en l'atenció a col·lectius vulnerables, registrant un creixement acumulat del 17,7% entre el període 2016-2018. (Vegeu el quadre II-41.)

QUADRE II-41. PRINCIPALS ACCIONS D'ORIENTACIÓ LABORAL A LES ILLES BALEARS (2016-2018)

	2016	2017	2018
Total	193.307	212.002	227.464
Oficines del SOIB	187.189	206.706	221.739
Diagnòstic d'ocupabilitat	7.953	8.360	12.576
Itineraris personalitzats per a l'ocupació	7.423	7.670	6.752
Assessorament per a l'ocupació	18.821	34.921	42.454
Acompanyament en l'itinerari	3.887	5.294	9.820
Informació professional	146.367	145.918	144.604
Informació i motivació per a l'autoocupació	354	52	56
Eures: suport a la recerca de feina a l'estranger	256	281	160
Orientació integral de joves SOIB Jove i Garantia Juvenil	2.128	4.210	3.782
Persones aturades de llarga durada	sd	sd	530
Sector específic d'hoteleria	sd	sd	1.005
Entitats especialitzades en col·lectius vulnerables	6.118	5.296	5.725
Itineraris integrals d'inserció per a l'ocupació col·lectiu vulnerables	4.385	3.717	3.473
Orientació laboral i acompanyament a la inserció de les persones beneficiàries de la renda mínima d'inserció	1.733	1.579	1.009
Itineraris integrals d'inserció per a l'ocupació de col·lectius vulnerables: JOVES	sd	sd	1.243

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

Concretament, el nombre d'intervencions dutes a terme a les oficines del SOIB ha estat de 221.739, un 17,5 % més que l'any 2017 (206.706). Les actuacions que mostren un increment més alt són l'elaboració de diagnòstics d'ocupabilitat —passen de 8.360 a 12.576 i representen un augment de més del 50 %—; l'assessorament en els processos d'ocupació —amb 42.454 intervencions per les 34.921 de l'any anterior, que suposen un augment del 21,6 %—; l'acompanyament en l'itinerari de formació i ocupació —amb 9.820 intervencions per les 5.294 de l'any anterior, amb un augment del 85,5 %—, i, finalment, les accions d'informació i motivació per a l'autoocupació, que augmenten un 7,7 %.

Contràriament, es produeix un descens del 12 % en el nombre d'intervencions fetes en els itineraris personalitzats per l'ocupació (6.752 per les 7.670 del 2017); del 43 % en les accions de suport en la recerca de feina a l'estranger i d'un 10,2 % en les actuacions d'orientació integral per a joves SOIB Jove i Garantia Juvenil (3.782 per les 4.210 de 2017).

Pel que fa als dos nous serveis engegats el 2018, el servei específic per a l'atenció a persones aturades de llarga durada ha atès 530 persones i l'Oficina Sectorial d'Hotelleria i Turisme SOIB-EHIB durant el seu primer any de funcionament ha dut a terme 1.005 actuacions d'orientació laboral.

En relació amb els programes subvencionats pel SOIB adreçats als col·lectius vulnerables i amb més dificultats d'inserció, el 2018 s'ha engegat un nou itinerari integral d'inserció adreçat a joves amb especials dificultats d'inserció, que s'uneix als itineraris

integrals per a col·lectius vulnerables i a les accions d'orientació i acompanyament per a les persones beneficiàries de la renda mínima d'inserció (RMI). Aquests programes proporcionen un suport més individualitzat i adaptat a les necessitats específiques de les persones beneficiàries i són dutes a terme per entitats socials i del tercer sector mitjançant una convocatòria específica de subvencions impulsada pel SOIB.

El 2018 les entitats especialitzades en l'atenció a col·lectius vulnerables han desenvolupat un total de 5.725 intervencions, fet que suposa un augment del 8,1 % en relació amb l'any anterior (5.296). Es produeix un descens de les accions dutes a terme en els itineraris integrals adreçats a col·lectius vulnerables del 6,6 % (3.473 actuacions per 3.717 el 2017) i d'un 36,1 % en les actuacions per a persones beneficiàries de la RMI (1.009 intervencions per 1.579 el 2017).

Per la seva banda, el nou itinerari integral adreçat a joves en situació de vulnerabilitat ha desenvolupat 1.243 accions. La posada en funcionament del nou itinerari explica la disminució de les intervencions en els itineraris adreçats a altres col·lectius vulnerables, ja que anteriorment l'atenció a joves estava inclosa en el conjunt d'itineraris integrals d'inserció adreçats a col·lectius vulnerables (persones amb discapacitat, jovent i persones en risc d'exclusió social i joves).

Pel que fa al perfil de les persones ateses —considerant globalment les que s'atenen a les oficines del SOIB i les que participen en els programes dutes a terme per entitats socials i del tercer sector— predominen les dones (55,5 %), persones majors de

45 anys (36,5 %), amb un nivell d'estudis bàsics (71 %), menys de sis mesos inscrites com a demandants d'ocupació (85,7 %) i que no cobren cap tipus de prestació (62,9 %).

3.2.2. EL PROGRAMA DE GARANTIA JUVENIL

Les accions d'orientació també s'han dut a terme en el marc del Programa de Garantia Juvenil, que suposa un compromís dels estats membres de la Unió Europea que tots els menors de 30 anys rebin una bona oferta d'ocupació, educació, formació com a aprenents o període de pràctiques en un termini de quatre mesos després de quedar en atur o acabar l'educació formal¹⁶.

L'operativització del programa resulta especialment complexa pel que fa als requisits d'elegibilitat i d'inscripció, motius pels quals una part important dels esforços s'han centrat a facilitar la inscripció en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil a les Illes Balears, una passa imprescindible per poder-se beneficiar del programa.

Així, les sol·licituds d'inscripció en el programa han augmentat de manera considerable en els darrers anys, de 9.293 el 2016 a 31.969 el 2018.

En referència al nombre de persones beneficiàries, s'ha experimentat un fort augment, ja que s'ha passat de 5.332 persones l'any 2016 a 18.346 el 2018. Els joves tenen a

la seva disposició un orientador laboral que fa funcions d'informació i assessorament per donar-los suport en la consecució d'un lloc de feina o bé per proporcionar-los les opcions educatives i formatives més adients un cop han finalitzat els estudis o bé per al jove en situació d'atur.

De les persones beneficiàries, un 48,4 % són dones i un 51,6 % són homes. Per trams d'edat, un 21,1 % tenen entre 16 i 19 anys, un 39,7 % entre 20 i 24 anys, un 34 % entre 25 i 29 anys i un 5,2 % més de 30 anys (es van inscriure en el programa abans de complir aquesta edat). Cal destacar que la presència de les dones és superior en els trams d'edat de 25 a 29 anys (55,2 %) i en el de majors de 30 (55,1 %), mentre que en els altres dos trams hi ha més presència d'homes, que destaca entre els 16 i 19 anys, on representen el 59,5 %.

3.2.3. PUNTS D'ORIENTACIÓ ACADÈMICA I PROFESSIONAL (POAP)

Els punts d'orientació acadèmica i professional (POAP) són una iniciativa duta a terme entre el SOIB i la Direcció General de Formació Professional adreçats a persones demandants d'ocupació i estudiants que faciliten orientació i informació sobre les opcions formatives emmarcades en el Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional, així com de les vies d'accés a aquestes titulacions.

Actualment hi ha en funcionament sis punts: quatre a Mallorca (servei central i escola nauticopesquera a Palma; CIFP Son Llebre a Marratxí, i Joan Taix a sa Pobla), un a Menorca (Maó) i un a Eivissa ciutat. L'atenció dels

16. CONSELL DE LA UNIÓ EUROPEA (2013). *Recomen-dació del Consejo de 22 de abril de 2013 sobre el establecimiento de la garantía juvenil* (2013/C 120/01). *Diario oficial de la Unión Europea*, 26/4/2013. C 120/1-C 120/6.

POAP es desenvolupa de manera presencial, telefònica i electrònica i també s'organitzen activitats grupals, bé en centres educatius o bé en els mateixos punts d'atenció.

El nombre de consultes ateses el 2018 ha estat de 10.358, fet que suposa un augment del 25 % respecte al 2017 (8.313) i reflecteix una evolució molt positiva des de l'any de la posada en funcionament del servei —el 2015—, quan es van dur a terme 1.230 actuacions.

3.3.

FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ

La formació professional per a l'ocupació (FPO) és la política activa d'ocupació que agrupa el conjunt d'accions de formació adreçades a la qualificació professional. Forma part del Pla Integrat de Formació Professional de les Illes Balears 2018-2021.

L'FPO s'estructura principalment al voltant dels certificats de professionalitat (CP), que són d'àmbit estatal i que arriben a un total de 583 organitzats en 26 famílies professionals. A les Balears hi ha centres acreditats que permeten la formació corresponent a 332 d'aquests certificats, amb un 57 % de taxa de cobertura (és a dir, el nombre de certificats que es poden impartir a les Balears en relació amb el total de certificats de professionalitat existents).

Destaca el fort increment de les opcions de formació mitjançant certificats de professionalitat a les Balears des del 2011

(taxa de cobertura del 21,5 %) i una certa estabilització, però sempre amb un lleuger creixement anual a partir de 2014, any que per primera vegada presenta una cobertura superior al 50 %.

Per famílies professionals, la taxa de cobertura és del 100 % en les d'administració i gestió; agrària; comerç i màrqueting; electricitat i electrònica; imatge personal; marítim-pesquera; sanitat, i serveis socioculturals i a la comunitat. També hi ha una cobertura elevada a imatge i so; hoteleria i turisme, i informàtica i comunicacions, ja que es poden cursar més del 80 % dels certificats de professionalitat existents. En les de transport i manteniment de vehicles; edificació i obra civil, i activitats físiques i esportives s'ofereixen entre el 65 i el 80 % dels certificats de professionalitat existents. La taxa de cobertura és inferior al 50 % en la resta de famílies professionals: seguretat i medi ambient; energia i aigua; fusta, moble i suro; instal·lació i manteniment; arts gràfiques; indústries alimentàries; fabricació mecànica; tèxtil, confecció i pell; química; arts i artesanía; indústries extractives; vidre i ceràmica —en les tres darreres no hi ha cap centre acreditat per impartir certificats professionals.

L'any 2018 s'han expedit 1.733 certificats de professionalitat, una quantitat inferior a la de l'any anterior i que accentua la tendència decreixent que es va iniciar l'any 2015. Les acreditacions parcials acumulables, que permeten obtenir un CP un cop s'han acreditat totes les que conformen el corresponent certificat, s'incrementen cada any, però encara representen una quantitat molt modesta (273 l'any 2018).

Pel que fa a les famílies professionals, les que el 2018 han generat l'expedició d'un nombre més elevat de certificats de professionalitat són les següents: hoteleria i turisme (22,4 % del total); serveis socioculturals i a la comunitat (15,6 %); agrària (12,3 %); seguretat i medi ambient (10,8 %), i administració i gestió (7,2 %). La resta presenten valors inferiors al 5 % del total. En comparació amb l'any anterior, destaca l'increment del pes relatiu de les formacions de les especialitats d'agrària i de seguretat i medi ambient en detriment de les de serveis socioculturals i a la comunitat, i d'administració i gestió.

En el quadre II-42 figuren els tipus de programes i accions formatives que s'ofereixen en el marc de l'FPO. Tal com s'observa, els adreçats a la població en atur constitueixen el gruix de la participació (86,3 % del total l'any 2018). Les persones ocupades són el 6,3 % del total de participants, mentre que el 7,4 % cursen formacions no finançades pel SOIB¹⁷. L'evolució dels darrers anys mostra que el 2018 s'ha produït un increment de la participació glo-

17. No es tenen les dades de la situació laboral de les persones que fan aquestes formacions.

balment i en cada tipus d'oferta formativa, així com un augment progressiu del pes de les formacions per a persones ocupades i de la formació no finançada sobre el total. (Vegeu el quadre II-42.)

3.3.1. PROGRAMES I ACCIONS DE FORMACIÓ ADREÇADES A PERSONES DESOCUPADES

Tal com s'observa en el quadre II-43, les formacions adreçades a persones desocupades constitueixen el gruix de l'FPO, ja que atenen més del 80 % del total de participants. Els programes i accions són els següents: accions formatives per a persones preferentment desocupades, programes específics per a col·lectius vulnerables, formació en competències transversals (idiomes i informàtica), formació dual amb empreses i ONG (o associada a contractes d'aprenentatge), programes mixtos d'ocupació i formació, formació amb compromís de contractació i beques Èxit. (Vegeu el quadre II-43.)

QUADRE II-42. PRINCIPALS TIPUS DE PROGRAMES I ACCIONS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ (2016-2018)

	2016		2017		2018	
	Total	%	Total	%	Total	%
Programes i accions de formació per a persones desocupades	12.019	95,9	11.867	94,9	12.271	86,3
Accions formatives per a treballadors ocupats	266	2,1	14	0,1	895	6,3
Formació no finançada	250	2	622	5	1.057	7,4
Total	12.535	100	12.503	100	14.223	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

QUADRE II-43. PROGRAMES I ACCIONS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ PER A PERSONES DESOCUPADES (2016-2018)

	2016		2017		2018	
	Total	%	Total	%	Total	%
Accions formatives per a persones preferentment desocupades	8.437	70,2	7.620	64,2	6.659	54,3
Programes específics per a col·lectius vulnerables	1.047	8,7	734	6,2	1.201	9,8
Formació en competències transversals: idiomes	1.180	9,8	1.156	9,7	1.069	8,7
Formació en competències transversals: informàtica	286	2,4	419	3,5	420	3,4
Formació dual amb empreses i ONG	320	2,7	355	3	456	3,7
Formació dual (autorització formació associada a contractes de formació i aprenentatge)	309	2,6	606	5,1	879	7,2
Programes mixts de formació i ocupació	226	1,9	444	3,7	439	3,6
Formació amb compromís de contractació	0	0	0	0	60	0,5
Beques Èxit	214	1,8	533	4,5	1.088	8,9
Total	12.019	100	11.867	100	12.271	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

Tal com s'observa en el quadre II-43, la participació ha estat més elevada el 2018 (12.271 persones), però en el context d'una certa estabilitat en els darrers tres anys. La major participació es produeix en el programa anomenat «Accions formatives per a persones preferentment desocupades» (54,3 % del total de participants el 2018). No obstant això, l'evolució durant els tres darrers anys mostra una disminució en xifres absolutes i relatives de persones beneficiàries del programa. En canvi, i malgrat que en cap cas el seu pes relatiu arribi al 10 % del total, s'han incrementat els programes específics per a col·lectius vulnerables, els de formació dual i les beques Èxit i s'ha incorporat un nou programa de formació amb compromís de contractació.

Accions formatives adreçades preferentment a persones desocupades

Les accions formatives per a persones preferentment desocupades estan definides a la Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el sistema de formació professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral, com uns tipus d'accions que tenen com a objecte oferir a les persones desocupades una formació adequada a les necessitats formatives individuals i del mercat laboral que els permeti millorar l'ocupabilitat. S'adrecen principalment a persones amb baix nivell educatiu i es fan preferentment en el marc dels certificats de professionalitat. Són les accions que arriben a un volum més elevat de població.

Durant el 2018 el SOIB ha gestionat 594 accions formatives, amb una durada mitjana de 114 hores i amb un total de 6.659 persones participants¹⁸, de les quals un 52 % són homes. Per grups d'edat, les persones de 35 anys o més són majoria i representen el 48,6 % del total, seguides per les menors de 25 anys, que són el 28,1 %. El grup entre 25 i 34 anys representa el 23,3 % de participants.

Un 86,7 % dels participants han cursat formacions corresponents a certificats de professionalitat i només el 13,3 % han fet altres formacions.

La participació més elevada es produeix en la família professional de serveis socioculturals i a la comunitat, amb un 21,9 % del total. En segon lloc hi ha la d'hoteleria i turisme, amb un 15,4 % del total. La segueixen transport i manteniment de vehicles (8,7 %); administració i gestió (8 %); electricitat i electrònica (6,9 %); informàtica i comunicacions (5,9 %), i activitats físiques i esportives (5,6 %). La resta presenten valors inferiors al 5 %.

18. Segons la memòria d'avaluació de l'FPO de 2018, aquesta xifra és de 7.888. La diferència segurament deriva del moment de la recollida de dades que han servit de base a l'elaboració de cada un dels estudis, ja que les dades de 2018 encara són provisionals.

L'anàlisi per sexe mostra una elevada segregació¹⁹ en funció de les famílies professionals. Tal com s'observa en el quadre II-44, només hi ha tres famílies mixtes (comerç i màrqueting; agrària, i sanitària), que agrupen al voltant del 10 % d'homes i de dones. Les formacions masculinitzades són més de la meitat del total i agrupen el 40 % de participants (el 64,1 % dels homes i el 14,8 % de les dones fan aquestes formacions). Les famílies professionals feminitzades són sis (entre les quals serveis socioculturals i a la comunitat, i hoteleria i turisme, que són les dues amb més participació), però agrupen el 50 % del total de l'alumnat: aproximadament tres de cada quatre dones i un de cada quatre homes. S'observa una major concentració de les dones en un nombre més baix de formacions i una participació inferior en les masculinitzades que la que tenen els homes en les feminitzades. (Vegeu el quadre II-44.)

19. L'anàlisi de la segregació per sexe es fa seguint la metodologia habitual en els informes de la Unió Europea, ja utilitzada en la memòria del CES de 2017. Es consideren mixtes les especialitats en què el percentatge de dones i d'homes està entre el 40 i el 60 %, mentre que són feminitzades aquelles en les quals la participació femenina està per sobre del 60 % i masculinitzades aquelles en les quals la participació masculina està per sobre del 60 %.

QUADRE II-44. ACCIONS FORMATIVES ADREÇADES A PERSONES PREFERENTMENT DESOCUPADES. SEGREGACIÓ PER SEXE EN LES FAMÍLIES PROFESSIONALS. 2018

Segregació	Nombre	Total	%	Homes	%	Dones	%
Mixtes	3	650	9,8	336	9,7	314	9,8
Feminitzades	6	3.319	50	907	26,2	2.412	75,4
Masculinitzades	10	2.690	40	2.218	64,1	472	14,8
Total	19	6.659	100	3.461	100	3.198	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

En comparació amb les dades de 2016 s'observa: a) un increment de la participació de dones i homes en famílies mixtes; b) una disminució de la segregació en les dones que incrementen la participació en famílies masculinitzades i la disminueixen en famílies feminitzades; c) una segregació més gran de la participació dels homes, que incrementen la participació en famílies masculinitzades i la disminueixen en les feminitzades.

La taxa de multiparticipació (percentatge de persones que fan més d'una acció formativa) és del 1,7%, lleugerament superior a la dels dos anys anteriors. No s'hi observen diferències per sexe.

El 20% de participants (51,9% homes) han fet pràctiques no laborals, una quantitat que suposa un lleuger increment en relació amb l'any anterior (18%) i romp amb la tendència decreixent dels darrers tres anys. La família professional on es fan més pràctiques no laborals és la d'hoteleria i turisme (20,9%), seguida de la de serveis socioculturals i a la comunitat (16,2%). En la resta, el percentatge de pràctiques no laborals és inferior al 10% de participants.

La taxa d'abandonament de 2018 és del 9,6%. La que es produeix amb motiu de col·locació (TAC) és del 2,3% i la que és per altres causes (TAAC) és del 7,3%. Aquestes dades suposen una disminució en relació amb les de l'any 2017, que eren les més elevades des de 2012 (el primer any de la sèrie), amb l'excepció de la TAAC de 2012, que va ser de l'11%.

Per sexe, destaca la manca de diferències significatives, si bé les dones presenten

un percentatge lleugerament superiors en la TAC (2,8 per 2,2) i en la TAAC (8,8 per 8,7). La comparativa per grups d'edat mostra un increment progressiu de la TAC amb l'edat (1,2% en el grup de 16-19 anys i 3,2 en el de 45-54) fins arribar al grup de majors de 55 anys, on disminueix fins al 1,4%. La TAAC es manté en valors entre el 7,6 i el 7,7% en tots els grups d'edat excepte en el de 45-54 (5,8%) i més de 55 anys (6,6%).

D'altra banda, cal ressenyar que l'abandonament més elevat, tant per col·locació com per altres causes, és en les accions formatives que no estan vinculades a certificats de professionalitat (TAC del 7% i TAAC del 15,5%), mentre que en aquests certificats és molt inferior (TAC d'1,5% i TAAC de 6%). En ambdós casos s'observa una forta disminució en relació amb l'any anterior. La taxa d'abandonament també es superior en els centres col·laboradors (TAC de 2,7% i TAAC de 7,7%) que en els propis (TAC 1,4% i TAAC 6,6%).

La taxa d'èxit formatiu (percentatge de persones que titulen entre les que finalitzen) és del 93%, lleugerament per sota dels anys anteriors. És més elevada en les dones (un 94,6% per un 91,3% en les homes) i en les formacions vinculades a certificats de professionalitat (un 94,7% per un 79,9% en la que no hi està vinculada). Per grup d'edat, la taxa d'èxit més elevada (superior al 95%) se situa en el de 30-34 i en el de més de 55 anys. Per sota de la mitjana hi ha la població de menor edat (89,9% els de 16 a 19 anys i 92,8% el de 20 a 24). Per famílies professionals, l'èxit formatiu és del 100% a edificació i obra civil; fabricació mecànica; sanitat, i

seguretat i medi ambient. És del 98,6 % a imatge personal, i del 97,1 % a administració i gestió. A l'altre extrem hi ha energia i aigua, amb només el 60 %, seguida d'electricitat i electrònica, amb un 83,9 %.

La taxa de cobertura posa en relació el nombre de persones aturades amb el de les que participen en accions formatives²⁰ i es calcula a partir de la mitjana anual de persones aturades a les Balears d'acord amb l'Enquesta de població activa (EPA). Aquesta taxa és del 9,5 %, molt semblant a la de l'any anterior (9,7 %), que fou la més elevada de la sèrie que s'inicia el 2012.

Tal com podem observar en el quadre II-45, la taxa de cobertura més elevada es produeix en la població més jove i en les

dones. Destaca l'augment en el grup de 16-19 anys, que s'incrementa en més de 15 punts amb relació a l'any anterior. (Vegeu el quadre II-45.)

Pel que fa a la inserció laboral, les dades que es registren són molt aproximades, ja que fan referència al nombre d'alumnes que formalitzen un contracte de treball durant els sis mesos següents a la finalització amb avaluació positiva de l'acció formativa, amb independència de la durada del contracte, de la relació amb la formació realitzada o altres informacions rellevants. La taxa d'inserció laboral és del 58 % en accions no conduents a certificats de professionalitat i del 55,7 % en les que sí que hi condueixen. La taxa d'inserció en formacions no conduents a CP és la més elevada de la sèrie, mentre que la lligada a CP és superior a totes les de la sèrie fins al 2017 però inferior a la d'aquest any, que fou del 60,2 %.

20. El nombre de participants en accions formatives que s'utilitzen per al càlcul inclou el programa preferentment per a desocupats i també el de formació adreçada a col·lectius vulnerables, sense que es pugui diferenciar la taxa per a cada un dels programes.

QUADRE II-45. ACCIONS FORMATIVES ADREÇADES A PERSONES DESOCUPADES (PROGRAMA PREFERENTMENT DESOCUPATS I COL·LECTIUS VULNERABLES). TAXA DE COBERTURA PER SEXE I EDAT (2016-2018)

	2016	2017	2018
Dones	10,10%	11,70%	10,70%
Homes	7,50%	8,00%	8,60%
16-19	27,30%	21,70%	38,60%
20-24	10,80%	11,70%	12,30%
25-29	7,30%	8,10%	9,60%
30-34	6,60%	7,80%	8,80%
35-44	8,50%	9,00%	7,60%
45-54	8,70%	8,70%	5,90%
>=55	3,80%	3,20%	4,10%
Global	8,70%	9,70%	9,50%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe d'avaluació de la formació professional per a l'ocupació de les Illes Balears. Anys 2016, 2017, 2018

La taxa d'inserció en les especialitats basades en certificats de professionalitat és del 57,4% en les dones i del 59,1% en els homes. Per famílies professionals, les més elevades són a hoteleria i turisme (72,5%), i activitats físiques i esportives (70,1%). Les inferiors són les de comerç i màrqueting (16,5%), i imatge personal (30,9%). Serveis socioculturals i a la comunitat, que és la família professional amb un nombre més alt de participants, té una taxa del 46,1%.

Programes específics per a col·lectius vulnerables

Els programes adreçats a col·lectius vulnerables es basen en els certificats de professionalitat, però es caracteritzen per una flexibilitat més elevada que els permet una millor adequació a persones que tenen dificultats per participar en altres formacions per a la població desocupada.

Durant el 2018 s'han dut a terme 108 accions formatives, amb una durada mitjana de 106 hores i amb un total de 1.201 participants²¹ (70% dones), una quantitat molt superior a la de l'any anterior. La formació es fa principalment en les famílies professionals d'administració i gestió (44,8% del total); imatge personal (18,8%), i hoteleria i turisme (14,4%), totes molt feminitzades. La segregació en el cas de les dones és gairebé del 100%: el 98,6% està en formacions feminitzades, i l'1,4%, en masculinitzades. En el cas

dels homes, el 36,9% es forma en famílies masculinitzades, i el 63,1%, en feminitzades.

En comparació amb les dades de 2016, s'observa: a) un fort increment de la participació de les dones (del 48,9% al 70%); b) la desaparició de les famílies professionals mixtes (que eren dues però agrupaven el 26,7% d'homes i el 30,5% de dones); c) l'increment del nombre de famílies feminitzades i la disminució de les masculinitzades; d) la disminució d'homes en famílies masculinitzades i l'augment en les feminitzades; e) la disminució de la participació de les dones en formacions masculinitzades, que ja era molt baixa (3,8% a 1,4%); f) l'elevadíssim increment de la participació de les dones en les famílies feminitzades (un 98,6% per un 65,7% l'any 2016). (Vegeu el quadre II-46.)

La taxa de multiparticipació és de 2,4, molt per sobre de la de l'any anterior (1,4), dins de la sèrie històrica des de 2013, només inferior a la de l'any 2015 (3,1%). És gairebé el doble en les dones (3% de multiparticipació) que en els homes (1,6%).

Cal assenyalar també que la pràctica totalitat d'accions formatives adreçades a col·lectius vulnerables es desenvolupa en el marc dels certificats de professionalitat (98,5%), amb una clara tendència a l'alça des del primer any de la sèrie (2012), en què representava el 77,5%.

Les persones participants en aquest programa fan pràctiques no laborals en gairebé la meitat dels casos (46%), lleugerament per sota del percentatge de l'any anterior (48%). El 61,5% són dones i el

21. Segons la memòria d'avaluació de l'FPO de 2018, aquesta xifra és de 1.220. La diferència segurament deriva del moment de la recollida de dades que ha servit de base a l'elaboració de cada un dels estudis, ja que les dades de 2018 encara són provisionals.

38,5 % són homes. Atès que les dones són el 70 de participants en el programa, fan pràctiques no laborals en menor grau que els homes.

Les famílies professionals en les quals es fan amb més freqüència pràctiques no laborals són activitats físiques i esportives (38%); seguit d'imatge personal; hoteleria i turisme (16,7%) i instal·lació i manteniment (10,4%). La resta presenten valors inferiors al 10%.

La taxa d'abandonament de la formació per motiu de col·locació (TAC) és del 0,9%, i la que es va produir per altres causes (TAAC), del 5,3%. La TAC és, juntament amb la de 2014, la més baixa de la sèrie iniciada el 2012. La TAAC també és inferior a la d'altres anys, però està més d'un punt per sobre de la de 2015 i 2017.

Per sexe, la TAC és superior en les dones (un 7,1% per un 5,5% en els homes) i la TAAC és lleugerament inferior (un 9,6% per un 10,2% en els homes). Per grups d'edat, les TAC més elevades es produeixen en els grups de 30-34 i 35-44 anys (al voltant del 8%), mentre que la TAAC superior correspon al grup de 25-29 (11,8%).

Per especialitats formatives, és molt baixa la taxa d'abandonament en formacions vinculades a certificats de professionalitat (TAC de 2,7% i TAAC de 5,5%) en comparació amb la de les altres formacions (TAC de 20,4% i TAAC de 26,5%).

A més de baixes taxes d'abandonament, les accions formatives per a col·lectius vulnerables presenten taxes elevades d'èxit de l'alumnat que finalitza la formació. L'any 2018 és el que presenta millors resultats de la sèrie iniciada el 2012, amb un 96,9% d'èxit formatiu.

Per sexe, s'observa que la taxa d'èxit de les dones és lleugerament superior a la dels homes (un 97% per un 96,5%). Per grups d'edat la taxa d'èxit inferior és en el tram de 20-24 anys (91,5%). En tots els altres la taxa és superior al 95%, en què destaquen, amb valors superiors al 98%, els grups de 25-29 i de 30-34 anys.

Per tipus d'accions, la taxa d'èxit és del 100% en les que no estan vinculades a certificats de professionalitat i del 96,8% en les que estan vinculades a aquests certificats.

QUADRE II-46. PROGRAMES ESPECÍFICS PER A COL·LECTIUS VULNERABLES. SEGREGACIÓ PER SEXE EN LES FAMÍLIES PROFESSIONALS. 2018

Segregació	Nombre	Total	%	Homes	%	Dones	%
Mixtes	0	0	0	0	0	0	0,0
Feminitzades	6	1.056	88	227	63,1	829	98,6
Masculinitzades	3	145	12	133	36,9	12	1,4
Total	9	1.201	100	360	100	841	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

La taxa d'inserció laboral és del 33,5%, molt per sota de la d'anys anteriors i especialment baixa comparada amb la de 2017 (63,2%). La taxa d'inserció de les dones és més elevada que la dels homes (un 49,6% per un 25,6%) i es produeix així un canvi de tendència amb relació a l'any anterior.

Formació en competències transversals: idiomes i TIC

Des de l'any 2016, el SOIB ofereix formació en idiomes i TIC per contribuir a la millora de l'ocupabilitat de les persones en atur.

L'any 2018 s'han dut a terme formacions en anglès i alemany. Del total de 1.069 participants, el 96,7% ho han fet en formacions basades en el marc comú europeu de referència per a les llengües (MCERL), amb un predomini clar de la formació en anglès. Per sexe, el 64,4% són dones, seguint amb la tendència que també s'observa en els anys anteriors però reduint la diferència amb els homes en comparació amb l'any anterior.

La mitjana d'alumnat que va obtenir una avaluació positiva és del 52% (10 punts per sobre de l'any 2017 però encara inferior al 56,3% de 2016). Els percentatges d'avaluació positiva més elevats són en els nivells A2 i A1 d'anglès (61% i 59% respectivament), i l'inferior, el nivell A2 d'alemany (27%).

La comparativa amb les dades d'anys anteriors mostra la desaparició de cursos específics d'atenció al públic i/o gestió comercial que s'impartien en anglès, alemany, italià i rus i un pes creixent de

les formacions basades en l'MCR. Això ha suposat la desaparició de les formacions en rus i italià, ja que en aquests idiomes només s'oferia atenció al client.

Pel que fa a la formació en TIC, s'han dut a terme 34 cursos en les especialitats següents: eines web 2.0; confecció i publicació pàgines web; operacions auxiliars i manteniment sistemes microinformàtics; desenvolupament d'aplicacions amb tecnologies web, i alfabetització informàtica. Hi han participat 420 persones, el 58,3% dels quals són homes. El percentatge d'avaluació positiva és del 78% i oscil·la entre el 65% del curs d'eines web 2.0 i el 89% del de desenvolupament d'aplicacions amb tecnologies web.

Les dades de 2018 suposen la consolidació de la tendència al creixement progressiu de cursos i de participants i un major equilibri entre la participació de dones i homes.

Programes de formació dual

La formació dual es tracta de programes basats en certificats de professionalitat que tenen la característica comuna que es duu a terme una part de la formació en empresa, amb un contracte laboral. N'hi ha de dos tipus. Els que tenen més tradició són els que s'anomenen programes mixtos de formació i ocupació i que desenvolupen les administracions locals. Es tracta d'un programa que té el seu origen en les escoles taller i cases d'oficis, pioneres en les polítiques actives d'ocupació espanyoles que es van iniciar l'any 1985. Així, el 2015 s'hi va afegir el programa pilot Dual Vulnerables, que el 2016 va passar a formar part de l'oferta

del SOIB. Posteriorment s'hi va afegir Dual Sectors Estratègics i també Dual Sectors Estratègics Centres Propis.

Els programes mixtos de formació i ocupació, també anomenats formació dual amb administracions públiques, diferencien dos grups de possibles participants en funció de l'edat: menors i majors de 30 anys. Això permet aprofitar els fons del programa de garantia juvenil per a la població menor de 30 anys. En aquest programa hi han participat durant el 2018, 439 persones, un 31,2% de menors de 30 anys i un 68,8% de majors. En ambdós grups d'edat els homes són majoria (59,6% en els menors de 30 anys i 58,3% en els que tenen més edat).

El nombre de participants és molt semblant al 2017, que va suposar un increment important en relació amb els anys anteriors. D'altra banda, s'observa un canvi de tendència pel que fa a l'edat dels participants (un 31,2% són menors de 30 anys per un 72% el 2017). Per sexe, s'ha incrementat la participació dels homes en comparació amb les dones en ambdós grups d'edat: un 58,3% d'homes en els més grans per un 39,4% el 2017, i un 59,6% en els menors de 30 anys per un 54,6% el 2017.

El programa de formació dual amb el tercer sector i amb empreses privades s'adreça a joves fins a 30 anys amb especials dificultats d'inserció laboral i a persones amb discapacitat o risc d'exclusió social. S'organitza en tres subprogrames que tenen com a elements comuns impartir una formació basada en CP i incloure contracte laboral. Són els següents: Dual Vulnerables, Dual Sectors Estratègics en Centres Propis i, fi-

nalment, Dual Sectors Estratègics. El 2018 el nombre total de participants és de 456 (un 66% d'homes), dels quals 168 són en la línia per a grup vulnerables i 288 en les de sectors estratègics.

Així mateix, el SOIB va autoritzar la formació associada a 879 contractes de formació i aprenentatge, una quantitat molt per sobre d'anys anteriors.

Formació amb compromís de contractació

L'any 2018 s'ha iniciat un nou programa de formació que ofereix a les empreses formar persones en atur en ocupacions en què tinguin clara necessitat de contractar personal, amb el compromís de contractar un percentatge significatiu dels que superin la formació. El 2018 es van planificar tres cursos de serveis socioculturals i a la comunitat i un de transport i manteniment de vehicles, i es van seleccionar un total de 60 alumnes (15 a cada curs).

Beques Èxit i altres beques per al retorn a la formació

Aquestes beques tenen la finalitat de facilitar el retorn al sistema educatiu reglat de joves, persones en atur de llarga durada i dones víctimes de violència de gènere. Es van iniciar l'any 2016 amb el nom de Beques d'Èxit, adreçades a joves entre 18 i 29 anys sense el títol de graduat en ESO, demandants d'ocupació i inscrits en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil.

S'ofereixen incentius econòmics per retornar al sistema educatiu reglat per obtenir el títol d'ESO o cursar formació professio-

nal, amb la condició d'aprovar. L'any 2018 hi ha hagut 925 sol·licituds en la modalitat per a joves (un 52,9% d'homes), una dada que confirma la tendència a l'alça des dels seus inicis. L'any 2018 s'hi han incorporat beques per a persones aturades de llarga durada —hi ha hagut 152 sol·licituds (un 70,4% de dones)— i beques per a dones víctimes de violència masclista, amb 11 demandes.

3.3.2. ACCIONS FORMATIVES ADREÇADES A TREBALLADORS OCUPATS

L'any 2018 hi ha hagut 895 participants (71,5% dones), més de la meitat en administració i gestió i gairebé el 40% en serveis socioculturals i a la comunitat. La resta es distribueixen entre comerç i màrqueting; informàtica i comunicacions, i formació complementària. Les dades de participació per sexe mostren una forta segregació per sexe, amb un percentatge de dones del 100% a comerç i màrqueting; del 79,6% en administració i gestió; del 65,7% a serveis socioculturals i a la comunitat, i del 65,5% a formació complementària, mentre que a informàtica i comunicacions el 69,8% són homes.

D'acord amb aquestes dades i tal com s'observa en el quadre II-47, no hi ha cap família mixta i només n'hi ha una de masculinitzada. El nombre de famílies professionals feminitzades és el més elevat, però la segregació és superior en les dones, ja que només un 2% participa en formacions masculinitzades. (Vegeu el quadre II-47.)

La participació és la més elevada de la sèrie iniciada el 2014 i és especialment cridanera en relació amb l'any 2017, en què només hi va haver 14 participants. Aquest increment s'acompanya d'un augment de la taxa d'abandonament de la formació, que ha estat del 25,8%, mentre que la d'èxit formatiu és del 90,1%.

I és que la formació per a treballadors ocupats es duu a terme principalment a través de la Fundació Estatal per a la Formació per a l'Ocupació (Fundae), en el marc de la qual es van formar a les Balears l'any 2018 un total de 113.596 persones (un 53,2% homes i un 46,8% dones), pertanyents a més de 10.000 empreses i amb una durada mitjana de la formació de 13,6 hores.

QUADRE II-47. ACCIONS FORMATIVES ADREÇADES A PERSONES OCUPADES. SEGREGACIÓ PER SEXE EN LES FAMÍLIES PROFESSIONALS. 2018

Segregació	Nombre	Total	%	Homes	%	Dones	%
Mixtes	0	0	0	0	0	0	0
Feminitzades	4	852	95,2	225	88,2	627	98
Masculinitzades	1	43	4,8	30	11,8	13	2
Total	5	895	100	255	100	640	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

3.3.3. ACCIONS NO FINANÇADES PERÒ AUTORIZADES PEL SOIB

Es tracta en tots els casos d'una formació basada en els certificats de professionalitat que no disposa de finançament del SOIB però sí de la seva autorització. El 2018 s'han dut a terme 126 accions formatives, amb una durada mitjana de 99 hores. Hi han participat 1.057 persones (56,6 % dones i 43,4 % homes), una quantitat que consolida la tendència de fort increment anual que es produeix des de l'inici de la sèrie el 2016.

Les famílies professionals en les quals s'ha fet aquesta formació són principalment imatge personal (42,4 %); seguretat i medi ambient (24,2 %); serveis socioculturals i a la comunitat (17,2 %), i administració i gestió (6 %). La resta (sanitat; fabricació mecànica, i edificació i obra civil) presenten valors inferiors al 4 %.

També en aquesta formació s'observa una forta segregació per sexe que queda minvada pel fet que serveis socioculturals i a la comunitat —feminitzada en les altres modalitats formatives— en aquest cas és mixta. No obstant això, es manté la baixa participació de les dones en formacions que condueixen a professions masculinitzades en comparació amb la participació dels homes en les feminitzades. (Vegeu el quadre II-48.)

La taxa de multiparticipació és del 1,9 %, superior en els homes (2,19 % per 1,6 % en les dones), i és lleugerament més alta que la dels anys anteriors.

La participació en pràctiques no laborals arriba al 33 %, una quantitat en augment en relació amb els anys anteriors. Els homes fan pràctiques en major grau (representen el 58,2 % i són el 43,4 % de participants) que les dones (un 41,8 % de persones en pràctiques i són el 56,6 % de participants).

La TAC és només del 0,41 % i la TAAC del 9,28 %, mentre que la taxa d'èxit formatiu és del 99,8 %.

3.3.4. AVALUACIÓ DE COMPETÈNCIES CLAU I ACREDITACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA LABORAL

L'avaluació de competències clau (català, castellà, matemàtiques, anglès) es realitza per facilitar l'accés als certificats de professionalitat de nivell 2 i 3 de persones que no tenen els requisits de titulació exigits o bé com a reconeixement d'aquestes competències en el marc de les actuacions dels centres d'educació per a persones adultes (CEPA).

D'acord amb les dades corresponents a 2018, durant aquest any hi ha hagut 60 avaluacions positives de competències clau de nivell 2. Aquestes avaluacions s'han distribuït de manera equitativa entre les àrees de català, castellà, matemàtiques i anglès.

L'acreditació de l'experiència laboral, la duu a terme l'Institut de les Qualificacions Professionals de les Illes Balears (IQPIB) en el marc de la regulació feta pel Reial decret 12224/2009, de 17 de juliol, de reconeixement de les competències professionals adquirides per l'experiència

laboral. Les dades de 2018 indiquen que 167 persones s'han beneficiat d'aquest programa i que els han estat acreditades un 723 unitats de competència.

L'evolució del programa des dels seus inicis l'any 2009 és positiva, però les dades dels tres darrers anys mostren una tendència a la baixa, com ja es va apuntar a la memòria de l'any passat. (Vegeu el quadre II-49.)

3.4.

MESURES DIRECTES DE FOMENT I CREACIÓ D'OCUPACIÓ

Les mesures directes de foment i creació d'ocupació consisteixen en la subvenció a la contractació de diversos grups o col·lectius que es considera que tenen especial dificultats per ser contractats. Hi ha diferents programes: SOIB Visibles; SOIB Joves Qualificats; SOIB Tornam; SOIB Dona; Bonificacions i suport a la contractació de persones discapacitades; Bonificacions i

suport a la contractació de col·lectius prioritàris.

SOIB Visibles finança els costos salarials totals —inclosa la cotització empresarial a la Seguretat Social— derivats de la contractació per part d'entitats locals i organismes dependents d'aquestes entitats de persones desocupades majors de 35 anys en situació d'atur de llarga durada. Amb aquest programa es pretén millorar l'ocupabilitat de les persones participants mitjançant l'adquisició d'experiència professional en activitats d'utilitat pública o d'interès social (preferentment en els àmbits de serveis relacionats amb la vida diària, medi ambient i promoció de la cultura) i a través d'una orientació laboral que doni continuïtat a la seva reinserció un cop finalitzat el programa. Des del seu inici, l'any 2015, s'ha estabilitzat en nombre de participants en xifres similars, tot i que aquest darrer any s'ha reduït en un 15,94 %. El 2018 hi han participat 469 persones (un 64,15 % d'homes). (Vegeu el quadre II-50.)

QUADRE II-48. ACCIONS FORMATIVES AUTORIZADES PERÒ NO FINANÇADES. SEGREGACIÓ PER SEXE EN LES FAMÍLIES PROFESSIONALS. 2018

Segregació	Nombre	Total	%	Homes	%	Dones	%
Mixtes	1	182	17,2	77	16,8	105	17,6
Feminitzades	3	552	52,2	109	23,7	443	74,1
Masculinitzades	3	323	30,6	273	59,5	50	8,4
Total	7	1057	100	459	100	598	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

QUADRE II-49. EVOLUCIÓ DE LES PERSONES I DE LES UNITATS DE COMPETÈNCIA ACREDITADES PER L'IQPIB. 2016-2018

	2016	2017	2018
Persones	391	377	167
Unitats de competència	1.747	1.590	723

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

QUADRE II-50. MESURES DIRECTES DE FOMENT I CREACIÓ D'OCUPACIÓ

	2016	2017	2018
Total programes	2.286	2.791	2.692
SOIB Visibles	533	558	469
SOIB Joves Qualificats	285	750	581
SOIB Tornam			91
SOIB Dona			61
Foment de l'ocupació de persones discapacitades a mercats protegits	1.250	1.369	1250
Foment de l'ocupació de persones discapacitades a mercats ordinaris	92	105	100
Foment de l'ocupació en col·lectius prioritaris	126	9	140

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)

El programa SOIB Joves Qualificats consisteix en la contractació directa (finançament de les despeses salarials i de seguretat social) per part de les administracions locals de les Balears i del sector públic instrumental de la CAIB de joves desocupats menors de 30 anys amb estudis superiors de formació professional o universitaris inscrits en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil, en professions relacionades amb els estudis cursats. Els joves no han de tenir experiència laboral prèvia. Des del seu inici, l'any 2016, s'han generat 1.616 contractacions, 581 el 2018.

L'any 2018 s'han posat en marxa dos nous programes. El programa SOIB Tornam és

un pla de retorn de talent adreçat a joves que viuen a l'estranger i volen tornar a les Illes Balears. Consta d'un servei d'assessorament en línia, intermediació amb empreses, així com incentius econòmics per a la contractació indefinida, l'autoocupació i el finançament de despeses de mobilitat. Noranta-un joves s'han interessat per aquest projecte en el seu primer any; un 55 % d'ells, dones.

El segon nou programa s'anomena SOIB Dona i s'adreça a dones que han estat víctimes de violència masclista. Consisteix a subvencionar entitats del sector públic i entitats socials sense ànim de lucre els cos-

ts salarials derivats de la seva contractació amb l'objectiu de facilitar-ne la inserció laboral. Es tracta d'una iniciativa innovadora a l'àmbit de tot l'Estat i l'any 2018 s'ha iniciat amb 61 dones participants amb la col·laboració de 33 entitats diferents.

Els programes de bonificacions i suport a la contractació de persones amb discapacitat es vehiculen a través del mercat de treball protegit (centres especials d'ocupació i unitats de suport) i també de l'ordinari. Durant el 2018 s'han beneficiat dels ajuts en el mercat de treball protegit 1.250 persones (un 8,69% menys que l'any 2017) amb discapacitat física, psíquica i/o sensorial (57% homes) en 35 centres especials d'ocupació i 14 unitats de suport. Pel que fa a la incorporació en el mercat de treball ordinari, el 2018 s'han subvencionat 100 contractes indefinits (al voltant del 80% a temps complet) envers els 105 registrats l'any anterior.

Els programes de bonificacions i suport a la contractació de col·lectius prioritaris subvencionen la contractació per part d'empreses privades de persones joves, majors de 45 anys, aturades de llarga durada i en situació d'exclusió social.

Es poden utilitzar diversos tipus de contractació en funció del col·lectiu (de pràctiques per a la població jove, de formació i aprenentatge en les situacions d'exclusió i indefinits per la resta). Durant el 2017 es van fer nou contractacions, totes corresponents a persones en atur de llarga durada o majors de 45 anys. Aquestes dades contrasten amb les dels anys anteriors, amb un volum més elevat de contractació total (126 l'any 2016 i 114

l'any 2015), si més no la previsió per al 2018 és arribar a 140 noves contractacions.

3.5.

SUPORT A L'EMPREDORIA I EL TEIXIT EMPRESARIAL

Es tracta d'actuacions en les quals, a més del SOIB, participen l'Institut d'Innovació Empresarial (IDI) i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral (DGT). Totes les actuacions queden dins el marc del Pla de Foment de l'Autoocupació i Promoció de l'Empredoria 2017-2020. L'any 2018 representen un total de 4.031 actuacions. (Vegeu el quadre II-51.)

Les persones demandants d'ocupació interessades en empredoria són detectades pel SOIB a través d'accions de motivació i informació bàsica sobre autoocupació (56 l'any 2018). Posteriorment són derivats a l'IDI, on poden obtenir un suport especialitzat lligat als diferents moments i tasques del procés: idea de negoci, pla d'empresa, subvencions, millora de competències, processos d'internacionalització o altres que demandin les persones interessades.

El servei Iempren de l'IDI (principal servei d'informació empresarial de la CAIB) ha assessorat, en matèria d'empredoria, 637 persones el 2018. És una actuació creixent des de l'any 2015, el primer en què es va oferir. Aquest 2018 el creixement ha estat del 128%). Aquesta tasca es complementa amb la Xarxa d'Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL) que des dels municipis de les Illes Balears tenen

l'encàrrec de dinamitzar l'emprenedoria i les noves oportunitats d'ocupació. Amb les set noves incorporacions de l'any 2018 ja sumen 50 professionals finançats pel SOIB amb cobertura per a la majoria de municipis de les Balears.

L'IDI també desenvolupa el programa Impuls a les Capacitats Emprenedores (ICAPE), que consisteix a organitzar jornades formatives per fomentar l'emprenedoria i l'autoocupació en el sistema educatiu, fonamentalment, per als alumnes de secundària i a la formació professional per a l'ocupació. El nombre de participants l'any 2018 ha estat de 2.838, una quantitat lleugerament per sota de l'any anterior (hi ha una reducció del 15,68 % respecte de l'any 2017).

El foment de l'ocupació autònoma mitjançant subvenció a persones desocupades ha beneficiat 350 persones l'any 2018, mentre que 150 han rebut una subvenció per incorporar-se en alguna cooperativa de les

Balears o societat laboral de les Balears. En ambdós casos, el nombre de subvencions és molts més elevat que els anys anteriors, ja que el nombre de subvencions pel foment de l'ocupació autònoma ha estat de 247, i el d'incorporació a cooperatives, només de 21 l'any 2017.

4.

LES RELACIONS LABORALS

4.1.

MARC NORMATIU DE LES RELACIONS LABORALS

La funció de regulació de les condicions de treball que impliquen els convenis col·lectius a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, com a tot el territori nacional, es desenvolupa en un marc normatiu ordenat per la Unió Europea i pel legislador estatal.

QUADRE II-51. ACTUACIONS EN AUTOCUPACIÓ, EMPRENEDORIA I ECONOMIA SOCIAL

	2016	2017	2018
Actuacions	3.882	3.965	4.031
Informació des del servei d'orientació del SOIB	354	52	56
Servei d'assessorament especialitzat en emprenedoria des de l'IDI	286	279	637
Jornades ICAPE	3.004	3.366	2838
Ajuts als autònoms per a l'inici de l'activitat emprenedora des de la DGT	221	247	350
Ajuts a la incorporació de socis en cooperatives/economia social des de la DGT	17	21	150

Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe de Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018 (les dades de 2018 són previsions)